

Vergaderjaar 2022–2023

26 150

Algemene Vergadering der Verenigde Naties

Nr. 203

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 november 2022

De ministeriële week van de 77^e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) vond plaats van 19–27 september 2022 in New York.

Het was de eerste keer sinds twee jaar dat deze ministeriële week weer volledig fysiek plaatsvond, na vanwege COVID-19 een virtuele week in 2020 en een hybride week in 2021.

Het Koninkrijk der Nederlanden (KNL) werd vertegenwoordigd door Minister-President Rutte, Minister-President Wever-Croes van Aruba, Minister-President Pisas van Curaçao, Minister-President Jacobs van Sint-Maarten, de Minister van Buitenlandse Zaken Hoekstra en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Schreinemacher. Hare Majesteit Koningin Máxima was in haar capaciteit als Speciaal Pleitbezorger van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voor Inclusieve Financiering voor Duurzame Ontwikkeling (UNSGSA) in New York aanwezig.

Zoals verwoord in de inzetbrief voor de 77^e zitting van de AVVN (Kamerstuk 36 150, nr. 199) staat de inzet van KNL dit jaar in het teken van: «Versterkt multilateralisme voor vrede, veiligheid en recht, duurzame ontwikkeling en gelijkheid». Minister-President Rutte sprak namens KNL de AVVN toe en richtte zich op drie hoofdzaken: de onacceptabele Russische agressie tegen Oekraïne, de dreiging van klimaatverandering en de noodzaak tot goed waterbeheer, en het belang van VN-hervormingen om tot meer efficiënte en effectieve multilaterale samenwerking te komen. Ook noemde Minister-President Rutte het belang van gerechtigheid voor de slachtoffers en nabestaanden van de MH17-ramp en werd de voortdurende inzet van KNL om dit te bereiken, benadrukt.

«Versterkt multilateralisme ter bevordering van vrede, veiligheid en recht...

Accountability

Minister Hoekstra organiseerde met de Duitse Minister van Buitenlandse Zaken Baerbock en de Deense Minister van Buitenlandse Zaken Kofod het evenement: «*Cooperation for Accountability in Ukraine*». Het evenement bood sprekers, waaronder de Minister voor Buitenlandse Zaken van Oekraïne Kuleba en de hoofdaanklager van het Internationaal Strafhof Khan, een platform om voorziene inzet te delen, waarbij het belang van gezamenlijk optreden en coördinatie in de strijd tegen straffeloosheid onderstreept werd. Minister Hoekstra benadrukte tijdens zijn interventie het belang van aandacht voor seksueel geweld in conflict en verwees naar de oprichting van de «*Dialogue Group on Accountability for Ukraine*» in opvolging van de «*Ukraine Accountability Conference*» welke in juli 2022 in Den Haag plaatsvond.

Ook nam KNL deel aan een evenement over *accountability* voor seksueel en gender-gerelateerd geweld in gewapend conflict. Het evenement onderstreepte de urgentie en het belang om meer te doen op het gebied van preventie en het belang van een «*survivor centered approach*».

KNL fungeerde als *co-sponsor* van het evenement «*Closing the Gap: The Pursuit for Accountability in Syria*», gericht op het belichten van aanvullende manieren waarop de internationale gemeenschap verantwoordelijk is voor mensenrechtenschendingen en misdrijven in Syrië, met name het Syrische regime, ter verantwoording kan roepen. KNL benadrukte dat gerechtigheid uithoudingsvermogen en volharding vereist, ook waar het de aansprakelijkstelling van Syrië door KNL en Canada betreft. In het *accountability*proces horen de wensen van Syriërs centraal te staan. KNL sprak waardering uit voor de rol van het Syrische maatschappelijk middenveld en het bewijsvergaringsmechanisme «*International, Impartial and Independent Mechanism*» (IIIM) en de door de VN opgerichte «*Commission of Inquiry*».

De jaarlijkse door Liechtenstein georganiseerde bijeenkomst van het «*Informal Ministerial Network for the International Criminal Court*» (ICC) stond op 22 september op de rol. Tijdens deze bijeenkomst gaf ICC-hoofdaanklager Khan toelichting op zijn beleid en werd onder meer gesproken over het ICC-hervormingsproces, de vrijwillige bijdragen van verdragspartijen en de begroting voor 2023. KNL pleitte onder andere voor een proportionele verhoging van het ICC-budget in verband met de piek in het aantal strafprocessen dat volgend jaar zal worden gevoerd, het nieuwe onderzoek naar de situatie in Oekraïne en inflatie. Daarnaast benadrukte KNL zich te blijven inzetten voor het bevorderen van de universaliteit van het Statuut van Rome.

Ontwapening

Op 21 september nam KNL deel aan het evenement van de «*Group of Friends*» van het alomvattende kernstopverbod (CTBT). Dit verdrag is nog niet in werking getreden en KNL is, samen met Japan, Canada, Australië, Finland en Duitsland, deel van een voorhoede van landen die zich voor de inwerkingtreding inzetten.

Tijdens de bijeenkomst stond het belang van het verbod op kernproeven centraal, en KNL ging specifiek in op de organisatie die toeziet op naleving van het kernstopverbod (CTBTO) en het *International Monitoring System*, een mechanisme dat wereldwijd kernproeven kan detecteren. Ook werden landen die het verdrag nog niet hebben ondertekend of geratificeerd

opgeroepen dit te doen. Juist in het huidige klimaat van toenemende geopolitieke spanningen is het van groot belang om te blijven werken aan non-proliferatie, wapenbeheersing en ontwapening.

Verantwoorde Militaire Toepassing van Kunstmatige Intelligentie

Minister Hoekstra lanceerde op 21 september, in aanwezigheid van VN *Under-Secretary-General for Disarmament Affairs* Nakamitsu en vertegenwoordigers van 15 andere landen, de «*Responsible Artificial Intelligence in the Military Domain Summit*» (REAM Summit). KNL organiseert de REAM Summit op 15–16 februari 2023 en is aanjager van de internationale politieke discussie over verantwoordelijke militaire toepassing van kunstmatige intelligentie. Deelnemers onderstreepten hun politieke commitment voor het KNL initiatief om verantwoordelijke militaire toepassing van kunstmatige intelligentie hoger op de internationale politieke agenda te zetten.

Het «Global Counterterrorism Forum» (GCTF)

Op 21 september nam Minister Hoekstra deel aan de 17^e ministeriële vergadering van het *Global Counterterrorism Forum* (GCTF). Deelnemende Ministers van Buitenlandse Zaken van onder andere Marokko, Canada, Turkije, Indonesië, Spanje en de EU Hoge Vertegenwoordiger benadrukten de verbindende kracht van het GCTF, dat naast dialoog gericht is op het produceren van beleidsaanbevelingen die publiekelijk beschikbaar worden gesteld. Tijdens de vergadering was er aandacht voor de uitdagingen rondom detentie, rehabilitatie en re-integratie van buitenlandse ISIS-strijders en hun families in landen van herkomst. Minister Hoekstra benadrukte het belang van internationale samenwerking, mensenrechten en een actieve rol voor het maatschappelijk middenveld om terrorisme effectief en langdurig te bestrijden. Ook veroordeelde KNL de illegale inval van Rusland in Oekraïne.

Het «Global Engagement and Resilience Fund» (GCERF)

Op 20 september nam KNL deel aan een *pledging* conferentie van het «*Global Engagement and Resilience Fund*» (GCERF), dat wereldwijd initiatieven steunt om radicalisering en gewelddadig extremisme te voorkomen en tegen te gaan. Met de aankondiging van een nieuwe bijdrage van 6.7 miljoen USD onderstreepte KNL het belang van een gebalanceerde aanpak van terrorismebestrijding met oog voor preventie, de aanpak van grondoorzaken en borging van mensenrechten. Door financiering middels GCERF aan bijvoorbeeld mentorprogramma's voor jongeren in Nigeria in gebieden getroffen door Boko Haram, of programma's gericht op psychologische ondersteuning voor teruggekeerde vrouwen en kinderen uit Syrië ter ondersteuning bij hun re-integratie in Albanië, draagt KNL bij aan het versterken van de weerbaarheid van kwetsbare groepen tegen gewelddadig extremisme en radicalisering.

MH17

Op 21 september hostte Minister Hoekstra de jaarlijkse MH17 *Joint Investigation Team* (JIT) lunch. Met Ministers uit Australië, België, Maleisië en Oekraïne werd de noodzaak van standvastigheid in de gezamenlijke strijd voor *accountability* voor de slachtoffers van MH17 besproken. Er werd tevens vooruitgeblikt op de uitspraak in de rechtsgang in Nederland op 17 november en van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Er is goede hoop dat recht wordt gedaan aan het leed van de slachtoffers, ook in het ICAO-proces van staatsaansprakelijkheid.

Irak: «Prosecution, Rehabilitation, Reintegration» (PRR)

Op 21 september co-hostte Minister Hoekstra met de Iraakse Minister van Buitenlandse Zaken een evenement over berechting, rehabilitatie en re-integratie in Irak van de 30.000 in Al-Hol kamp (noordoost-Syrië) verblijvende Irakezen. Tijdens het evenement kondigde KNL 1.5 miljoen EURO aan financiële steun aan voor de VN op dit terrein. De Minister besteedde bijzondere aandacht aan het belang van *accountability* van ISIS-misdaden en buitenlandse ISIS-strijders in de regio. KNL riep VN-Lidstaten op om additionele financiële bijdrages te leveren.

Cyberveiligheid

Op vrijdag 23 september sloot Minister Hoekstra aan bij een ministerieel rondetafelgesprek genaamd «*Shaping Global Cybersecurity*», georganiseerd door de Ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk en Duitsland. Deelname vond plaats op hoog niveau en toonde de groeiende bewustwording dat een gezamenlijke aanpak tegen cyberdreigingen noodzakelijk is. De oplopende geopolitieke spanningen en snelle technologische ontwikkelingen vergen een nauw gecoördineerde en cross-regionale inzet om een digitaal domein dat vrij, open en veilig is te kunnen garanderen. Daarbij hecht KNL er sterk aan dat maatschappelijke organisaties, academici en de private sector een plek aan tafel hebben. De bijeenkomst stond in het teken van het Franse voorstel om multilaterale afspraken over verantwoordelijk statelijk gedrag in het digitale domein verder te implementeren. KNL ondersteunt deze Franse inspanningen.

Jemen

KNL heeft tijdens de ministeriële week internationaal aandacht gevraagd voor de situatie in Jemen. Zo heeft KNL tijdens deze ministeriële week voor het eerst samen met Oman, Saoedi-Arabië en de Verenigde Arabische Emiraten aan het zogenaamde «*Expanded P5 + 4 Jemen*» overleg deelgenomen. Dit overleg (met de vijf permanente leden van de VN-Veiligheidsraad, Zweden, Duitsland, Koeweit en de EU) is opgericht ter ondersteuning van het werk van de VN-gezant voor Jemen. Ook heeft KNL zich conform de motie Jasper van Dijk en Ceder (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2498) tijdens de ministeriële week ingespannen voor het tegengaan van straffeloosheid voor oorlogsmisdaden in Jemen. Dit is o.a. gedaan door het belang van *accountability* in Jemen op te brengen in EU-verband en te benadrukken dat duurzame vrede in Jemen niet kan bestaan zonder gerechtigheid. *Accountability* in Jemen is ook onderwerp van de 51^e zitting van de VN-Mensenrechtenraad, zo wordt op een later moment over de verdere uitvoering van de genoemde motie gerapporteerd.

Minister Schreinemacher co-hostte samen met de Verenigde Staten en Duitsland op 21 september een evenement «*Preventing an FSO Safer Oil Spill in the Red Sea*». Het doel was om aandacht en fondsen te vragen voor het VN-reddingsplan om de olieopslagtanker FSO Safer te bergen. Het evenement kon op een hoge opkomst rekenen waaronder de Minister van Buitenlandse Zaken van Jemen, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en media. Voor de beoogde VN-geleide reddingsoperatie, waar ook het KNL bedrijfsleven expertise voor levert, is in totaal 113 miljoen USD nodig. Dankzij dit evenement en de door KNL aangekondigde extra bijdrage van 7.5 miljoen EURO kon door Minister Schreinemacher in New York worden aangekondigd dat 75 miljoen USD aan *pledges* is opgehaald – waarmee de reddingsoperatie kan starten.

EU Raad Buitenlandse Zaken

Gedurende de ministeriële week vonden twee informele bijeenkomsten van de Raad Buitenlandse Zaken van de EU plaats. In de geannoteerde agenda Raad Buitenlandse Zaken van 17 oktober jl. is uw kamer separaat hierover geïnformeerd (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2526).

Het «Transatlantic Dinner»

De Verenigde Staten organiseerden het jaarlijkse «*Transatlantic Dinner*», waarbij Minister Hoekstra aansloot. Tijdens dit diner spraken deelnemende landen, waaronder KNL, steun uit voor voortgezette militaire, financiële en humanitaire steun ten behoeve van Oekraïne en de noodzaak om de druk op Rusland te behouden.

Desinformatie

Minister Hoekstra en Canadese ambtsgenoot Joly organiseerden een paneldiscussie over het tegengaan van desinformatie wereldwijd. Dit panel had als doel het uitwisselen van ervaringen bij bestrijding van desinformatie. Minister Hoekstra en Minister Joly kondigden aan samen te gaan werken aan «*Rules of the Road*»: een eerste stap tot concrete internationale actie tegen desinformatie waarbij instrumenten worden ontwikkeld om desinformatie verspreid door statelijke actoren te bestrijden. Dit is met name van belang voor kwetsbare democratieën.¹

Migratie

Zoals door Minister Hoekstra toegezegd tijdens het CD AVVN op 6 september jl. (Kamerstuk 36 150, nr. 200) heeft KNL tijdens de ministeriële week in New York specifiek aandacht besteed aan migratie, en wel als onderdeel van verschillende bilaterale gesprekken van Minister-President Rutte en Minister Hoekstra met hun respectievelijke ambtsgenoten. Minister-President Rutte heeft met Irakese en Marokkaanse ambtsgenoten gesproken over de concrete uitdagingen die KNL ervaart op het gebied van de terugname van uitgeprocedeerde asielzoekers en mogelijkheden om daar verbetering in aan te brengen. Ook Minister Hoekstra heeft dit aan de orde gesteld in gesprekken met Irakese, Algerijnse en Marokkaanse ambtsgenoten. Minister Hoekstra sprak met zijn Nigerijnse ambtsgenoot over de uitdagingen van Niger als *transit*-land van migranten, en over samenwerking met, en steun van, KNL op dit gebied. Met zijn ambtsgenoot uit Jordanië sprak Minister Hoekstra over de goede samenwerking tussen beide landen op het gebied van de opvang van Syrische vluchtelingen in Jordanië. KNL zet in op een verdere investering in de brede relatie met deze landen ook met het oog op effectieve migratiesamenwerking.

...duurzame ontwikkeling en gelijkheid.»

Small Island Developing States (SIDS)

KNL heeft tijdens de ministeriële week aandacht gevraagd voor de kwetsbaarheid en unieke uitdagingen van eilandstaten (*Small Island*

¹ Hiermee wordt deels toegekomen aan de toezegging gedaan tijdens het commissiedebat NAVO van 23 juni jl. (kamerstuk 28 676, nr. 415) om uw kamer te informeren over de handelingen die het kabinet doet met betrekking tot het bevorderen van mediavrijheid in Rusland en het tegengaan van Russische desinformatie in kwetsbare landen. De handelingen van het kabinet met betrekking tot het bevorderen van mediavrijheid in Rusland lopen nog, hier zal uw kamer later over worden geïnformeerd.

Developing States – SIDS). Zo heeft Minister-President Rutte in zijn speech in de AVVN de kwetsbaarheid van SIDS expliciet benoemd en opgeroepen om klimaatinspanningen, met name op het gebied van adaptatie, te intensiveren.

Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)

Op maandag 19 september werd tijdens het jaarlijkse «SDG-moment» stilgestaan bij de 2030 Agenda en ook het gebrek aan vooruitgang hierop. SGVN Guterres luidde de noodklok: door grote mondiale crises waaronder klimaatverandering, gebrek aan toegang tot voedsel en energie, de COVID-19 pandemie en gewelddadig conflict, dreigen nationale belangen op de korte termijn voorrang te krijgen boven gezamenlijke, wereldwijde belangen.

De urgentie om vooruitgang te bereiken op SDG-implementatie kwam gedurende de ministeriële week ook in bilaterale gesprekken van KNL en evenementen naar voren. Er kon voortgebouwd worden op de vrijwillige SDG-rapportage die KNL in juli aan de VN presenteerde. Op vrijdag 23 september vroeg KNL tevens aandacht voor het zevenjarige bestaan van de SDG's via een wereldwijde vlaggenactie met bijbehorende sociale media campagne («*#togetherfortheSDGs*»). In New York werd de SDG-vlag gehesen door Minister-President Rutte, Minister-President Wever-Croes, Minister-President Jacobs, Minister Hoekstra en Minister Schreinemacher.

De Caribische Landen binnen het Koninkrijk hebben actief deelgenomen aan een aantal evenementen waarbij het verband werd gelegd tussen adequate financiering, het behalen van de SDG's, klimaatadaptatie en de unieke kwetsbaarheid van Aruba, Curaçao en Sint Maarten als gevolg van klimaatverandering. Toegang tot ontwikkelingsfondsen en alternatieve financieringsmogelijkheden is niet eenvoudig. Minister-President Jacobs van Sint Maarten heeft als co-host samen met UNDP tijdens het evenement «*SDG Lounge*» stilgestaan bij hoe innovatieve publiek-private partnerschappen kunnen bijdragen aan het bereiken van klimaatdoelstellingen. Verder heeft Minister-President Pisas van Curaçao aangekondigd dat KNL zich heeft aangesloten bij de «*Blue Leaders*», een samenwerkingsverband van meer dan 30 landen die bescherming van oceanen nastreeft.

Minister-Presidenten Wever-Croes, Pisas en Jacobs hebben eveneens gesproken met vertegenwoordigers van diverse landen uit de Caribische regio, waaronder Suriname, Guyana, Trinidad en Tobago en Jamaica, om de banden met deze landen te verstevigen. Ook zijn er gesprekken gevoerd met diverse VN-instellingen en agentschappen, zoals *UN Women*, en de VN Hoge Vertegenwoordiger voor Minst Ontwikkelde Landen en Kleine Eilandstaten (OHRLLS). Ook heeft Minister-President Wever-Croes aandacht gevraagd voor vrouwelijk leiderschap en gendergelijkheid bij de *Transforming Education Summit (TES)*.

Water

Op 22 september hostte Minister Schreinemacher het evenement: «*Act on Water to Feed the World: Sustainable Water Allocation to Create a Food Secure World for All*». Het evenement had als doel de link tussen efficiënt waterbeheer en voedselzekerheid te onderstrepen. VN-lidstaten, VN-organisaties, de private sector en het maatschappelijk middenveld werden aangemoedigd om de afstemming tussen waterbeleid, watertoevoorziening en waterbeheer te verbeteren, met het oog op verbeterde en verhoogde voedselproductie. Tevens had het event als doel om deze

partijen, in aanloop naar de VN-Waterconferentie in 2023, te mobiliseren om vrijwillige toezeggingen te doen om implementatie van de «*Water Action Agenda*» (WAA) en de water-gerelateerde SDG's te versnellen.

Op 23 september jl. organiseerde Tadzjikistan een evenement over de smeltende cryo sfeer (sneeuw, ijs en water wereldwijd). Minister Schreinemacher nam deel in het kader van het KNL-Tadzjieks co-voorzitterschap van de VN Waterconferentie in 2023. De Minister pleitte ervoor water integraal te benaderen en onderdeel te maken van nationale politiek-fiscaal-economische besluitvorming, en riep deelnemers op tot het doen van concrete toezeggingen als onderdeel van de WAA.

Op 23 september organiseerde Minister-President Rutte met de Tadzjiekse Minister van Buitenlandse Zaken een evenement over de VN Waterconferentie in 2023, met *keynote speeches* van VN *Deputy-Secretary-General* Mohammed en de *Managing Director Development Policy and Partnerships* van de Wereldbank Pangestu. Ook de Minister-President van Aruba, de Minister-President van Sint-Maarten en Minister Schreinemacher namen deel. Deelnemers benadrukten de integraliteit van water in huidige crises rondom klimaat, biodiversiteit, voedsel, energie, gezondheid en conflict. Ook inclusie van jeugd en de rol van de private sector werd specifiek benadrukt.

Gezondheidszorg

Bij de bijeenkomst van het «*Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria*», georganiseerd door de VS president Biden, kondigde Minister Schreinemacher de nieuwe KNL bijdrage van 180 miljoen EURO aan voor de periode 2023–2025. Daarbij benadrukte de Minister dat de strijd tegen HIV en tuberculose een prioriteit is van KNL en dat de *Global Fund* een belangrijke partner is.

Onderwijs

De «*UN Transforming Education Summit*» (TES) vond plaats van 16–19 september en bracht wereldwijde *stakeholders* op het gebied van onderwijs bijeen. Namens KNL namen onder andere de Minister-President van Aruba en de KNL VN- Jongerenvertegenwoordiger deel aan deze *Summit*. Zij benadrukten onder andere het belang van gelijke kansen voor iedereen en *gender-transformative education*.

Voedselzekerheid

Minister Schreinemacher sloot aan bij het UNICEF-USAID evenement: «*Child Malnutrition Crisis-Event*». Bij dit evenement, waar aandacht werd gevraagd voor het effect van de voedselcrisis op ondervoeding bij kinderen, kondigde de Minister een nieuw meerjarig partnerschap met UNICEF aan ter waarde van circa 94 miljoen USD. Dit partnerschap richt zich op het tegengaan van ondervoeding van kinderen, adolescenten en vrouwen in vier fragiele landen in Sub-Sahara Afrika: Soedan, Burundi, Burkina Faso en Niger. Ook riep Minister Schreinemacher partijen uit de private en publieke sector op om financieel bij te dragen.

Feministisch Buitenlandbeleid

Op 22 september 2022 nam Minister Hoekstra met zijn ambtsgenoten uit Duitsland, Zweden, Liberia, Canada, Chili en Mexico deel aan het «*Feminist Foreign Policy+*» evenement, waarvan KNL tevens co-host was. Het evenement bood een platform om *best practices* te delen wat betreft het voeren van een feministisch buitenlandbeleid en samenwerking in

VN-verband op gendergelijkheid. Minister Hoekstra benadrukte dat gendergelijkheid bijdraagt aan een betere en veiligere wereld, en kondigde aan dat KNL volgend jaar een conferentie over feministisch buitenlandbeleid zal organiseren, in navolging van de door Duitsland georganiseerde conferentie in september 2022.

«Securing Women's and Girls Rights in Afghanistan»

Op 20 september 2022 heeft Minister Hoekstra deelgenomen aan het evenement «*Securing Women's and Girls' Rights in Afghanistan: The Role of Feminist Foreign Policy Champions*» georganiseerd door het Malala Fund, het *Georgetown Institute for Women, Peace and Security* en het Zweedse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het evenement werd bijgewoond door vrouwelijke Afghaanse activisten en vertegenwoordigers van onder andere Australië, Canada en Noorwegen. Minister Hoekstra benadrukte in zijn interventie het belang om Afghaanse vrouwen en meisjes betekenisvol te betrekken bij besluitvorming, de noodzaak om vrouwen en meisjes centraal te stellen in humanitaire discussies en de KNL wens om samen op te trekken met landen in de regio op dit onderwerp, in het bijzonder met leden van de Organisatie voor Islamitische Samenwerking.

Zoals door Minister Hoekstra toegezegd tijdens het CD AVVN van 6 september jl. komt KNL in dit verslag terug op de bevroren Afghaanse tegoeden. Voor zover bekend bevindt zich circa \$ 9 miljard USD aan Afghaanse Centrale Bank tegoeden in het buitenland, waarvan naar schatting \$ 7 miljard USD in de VS. Op 14 september jl. heeft de VS bekendgemaakt \$ 3.5 miljard USD van de in de VS bevroren tegoeden van de Afghaanse centrale bank op te slaan in een Zwitsers fonds. Dit fonds heeft als doel het beschermen, bewaren en gericht uitkeren van de bevroren tegoeden ten behoeve van de Afghaanse bevolking. De modaliteiten voor het fonds worden nog nader uitgewerkt.

«Alliance for Feminist Movements»

Op 21 september nam KNL deel aan de lancering van de «*Alliance for Feminist Movements*». Deze alliantie is één van de belangrijkste uitkomsten van de actiecoalitie over «*Feminist Movements van het Generation Equality Forum/Beijing+ 25*» dat plaatsvond in 2021. KNL is samen met Canada en Malawi medeoprichter van deze actiecoalitie. Het doel van de «*Alliance for Feminist Movements*» is te zorgen dat overheden, maatschappelijke en filantropische organisaties beter samenwerken om vrouwenrechtenorganisaties te financieren.

«SheDecides»

Tijdens het evenement «*Rising Up For Abortion Rights*», georganiseerd door de Zweedse Minister voor Ontwikkelingssamenwerking in samenwerking met «*SheDecides*», sprak Minister Schreinemacher zich uit voor het belang van veilige abortus. Minister Schreinemacher sprak over de afschaffing van de wettelijke bedenktijd in Nederland, en benadrukte haar inzet voor veilige en legale abortus wereldwijd.

UN LGBTI Core Group

Onder KNL en Argentijns voorzitterschap van de *UN LGBTI Core Group* vond het evenement «*The Right to be Me*» plaats. Het belang van participatie van LHBTIQ+ personen aan besluitvormingsprocessen om geweld en discriminatie tegen deze groep tegen te gaan stond centraal. Minister Hoekstra benadrukte in zijn openingswoorden dat KNL tijdens

huidige geopolitieke spanningen en de groeiende invloed van de wereldwijde anti-gender en anti-LHBTIQ+ beweging pal voor de gelijke rechten van LHBTIQ+ blijft staan.

Onder KNL-Argentijns voorzitterschap heeft deze cross-regionale coalitie zich het afgelopen jaar uitgebreid met Finland, de Dominicaanse Republiek, Oost-Timor, Portugal, Honduras en Denemarken. Het evenement kon op grote belangstelling en deelname rekenen, onder andere dankzij de aanwezigheid van de Amerikaanse *Secretary of State* Blinken, de Minister-President van IJsland Jakobsdóttir, de Minister-President van Malta Abela, de Argentijnse Minister van Buitenlandse Zaken Cafiero, en de «*UN Independent Expert on Sexual Orientation and Gender Identity*».

Bilaterale gesprekken

Tijdens de ministeriële week in New York vonden ook bilaterale gesprekken plaats. Bij zoveel mogelijk gesprekken is aandacht gevraagd voor de Russische inval van Oekraïne, om zo bij te dragen aan het behouden en versterken van de coalitie van VN-lidstaten die de Russische agressie verwerpt.

Naast langere bilaterale gesprekken die hieronder staan toegelicht, stond de oorlog in Oekraïne, internationale veiligheid en het belang van internationale instituties centraal bij een groot aantal kortere bilaterale ontmoetingen van Minister Hoekstra.

Conform verzoek van de Kamercommissie Buitenlandse Zaken van 3 oktober jl. wordt middels deze brief verslag gedaan van de gesprekken die gevoerd zijn tijdens de 77^e ministeriële week van de AVVN door Minister Hoekstra en Minister-President Rutte met hun Marokkaanse ambtsgenoten. De gesprekken vonden plaats in het kader van het brede partnerschap dat KNL nastreeft met Marokko en beide gesprekken vonden plaats in constructieve sfeer.

In het gesprek tussen Minister Hoekstra en de Marokkaanse Minister van Buitenlandse Zaken Bourita werd stilgestaan bij de positieve dynamiek in de relatie en de wederzijdse inspanningen om de relatie te verdiepen. In het gesprek is waardering uitgesproken voor de verbeterde samenwerking op het gebied van migratie, specifiek voor de betere samenwerking bij het verstrekken van reisdocumenten. Daarnaast werd stilgestaan bij de recente bezoeken op het gebied van contra-terrorisme en van politie en justitiesamenwerking. Vervolgens is gesproken over de recente ontwikkelingen ten aanzien van het Midden Oosten vredesproces (MOVOP), evenals over de ontwikkelingen in de Westelijke Sahara. Tot slot is afgesproken om elkaar bij een andere gelegenheid uitgebreider te spreken over migratie, veiligheid, mensenrechten, cultuur, en economische samenwerking.

In de ontmoeting van Minister-President Rutte met zijn Marokkaanse counterpart, Akhannouch werd gesproken over de Russische invasie in Oekraïne, Minister-President Rutte heeft het belang van internationale eenheid onderstreept. Ook in dit gesprek kwamen actuele regionale ontwikkelingen aan de orde, concreet Mali, Libië en de Westelijke Sahara. Ten aanzien van Mali delen Nederland en Marokko de zorg over de onveiligheid en politieke instabiliteit en uitte Nederland ook zorgen over de toenemende invloed van Russische actoren in Mali, waaronder Wagner. Tot slot heeft de Minister-President waardering uitgesproken voor de vorderingen die er zijn in de terugkeersamenwerking en het belang van deze samenwerking voor Nederland onderstreept.

Met de Minister van Buitenlandse Zaken van de Palestijnse Gebieden Maliki sprak Minister Hoekstra over ontwikkelingen in de Palestijnse Gebieden en Israël. KNL benadrukte het belang van *engagement* van beide partijen om onderhandelingen in het kader van het MOVP te kunnen hervatten. Ook spraken beide Ministers over een doorstart van de trilaterale werkgroepen op handel, energie en water tussen de Palestijnen, Israël en KNL.

In gesprek met de Iraanse Minister van Buitenlandse Zaken, Minister Amir- Abdollahian, sprak Minister Hoekstra zijn grote bezorgdheid uit over de situatie in Iran. Voorts riep hij de Iraanse autoriteiten op om een gedegen en onpartijdig onderzoek in te stellen naar de dood van Mahsa Amini. Ook heeft Minister Hoekstra het belang van het recht van Iraanse burgers om te protesteren benadrukt en geweld tegen demonstranten veroordeeld. Burgers hebben immers het recht om te demonstreren voor vrouwenrechten en andere mensenrechten. Tevens heeft Minister Hoekstra Iran opgeroepen om spoedig in te stemmen met een hernieuwd nucleair akkoord (JCPOA), waarbij Minister Hoekstra nogmaals heeft benadrukt dat de huidige tekst van het JCPOA wat EU en VS betreft «*our best and final offer*» is.

Voorafgaand aan eerder genoemde PRR-evenement sprak Minister Hoekstra met zijn Iraakse ambtgenoot, Minister Hussein. Er werd stilgestaan bij de politieke ontwikkelingen in Irak en de Russische agressie tegen Oekraïne. Tevens herbevestigden KNL en Irak de constructieve samenwerking op de hervorming van de Iraakse veiligheidssector en terrorismebestrijding. Ook werd kort gesproken over de handelsbetrekkingen tussen KNL en Irak en de hervormingen in de Iraakse economie. Tot slot benadrukte KNL nadrukkelijk het belang van verbeterde terugkeersamenwerking.

Ook Minister-President Rutte had een ontmoeting met zijn Iraakse ambtgenoot, premier Al-Kadhimi. Reflecterend op de politieke ontwikkelingen en de moeizame regeringsformatie in Irak onderstreepten zowel KNL als Irak het belang van dialoog tussen de verschillende politieke spelers en het bieden van perspectief aan de Iraakse bevolking. Verder wees Minister-President Rutte op de samenwerking op het gebied van migratie, waarbij werd afgesproken om te werken aan vorderingen op terugkeersamenwerking. Ten slotte werd kort stilgestaan bij de situatie in de kampen in Noordoost-Syrië en de bilaterale samenwerking op het gebied van water.

Minister Hoekstra sprak met zijn Egyptische ambtgenoot Shoukry over de impact van de Russische invasie in Oekraïne en over de aanstaande COP27. Verder benadrukte Minister Hoekstra mensenrechten als universeel thema te beschouwen en onderstreepte hij het belang van continue dialoog op dit gebied.

In het gesprek tussen Minister Hoekstra en de Minister van Buitenlandse Zaken van Algerije Lamamra bevestigden beide Ministers de wens om de bilaterale relatie verder te versterken, waarbij Minister Hoekstra ook het belang van migratiesamenwerking benadrukte. Verder gingen beide Ministers dieper in op de regionale uitdagingen in de Sahel.

Minister Hoekstra sprak met zijn Zuid-Afrikaanse ambtgenoot, Minister Pandor, over de internationale respons en stemming in de VN inzake de oorlog in Oekraïne, de gevolgen hiervan op energie- en voedselprijzen, landhervorming en -restitutie in Zuid-Afrika en de situaties in Mozambique, Ethiopië en de Sahel. Minister Pandor dankte KNL voor de steun die werd verleend tijdens de COVID-pandemie, met name de donatie van

persoonlijke beschermingsmiddelen uit KNL en de KNL bijdrage aan het Zuid-Afrikaanse *Solidarity Fund*.

In het bilaterale gesprek tussen Minister Hoekstra en de Zimbabwaanse «*Acting Minister*» van Buitenlandse Zaken Murwira werd gesproken over de bilaterale handel tussen Zimbabwe en KNL, in het bijzonder op het gebied van landbouw- en tuinbouwproducten. Ook kwam de landontginning uit het verleden ter sprake, waarbij Minister Hoekstra aangaf dat de compensatie van onteigende Nederlandse boeren nog steeds een belangrijk punt van aandacht is. Tenslotte bracht Minister Hoekstra de oorlog in Oekraïne op, waarbij Murwira aangaf dat de VN moet worden gebruikt als platform om verschillen te overbruggen en vijandelijkheden te beëindigen.

Minister Hoekstra sprak daarnaast met de Rwandese Minister van Buitenlandse Zaken Biruta. Beide Ministers stonden stil bij de transitie van de bilaterale relatie van hulp naar handel. Ter sprake kwamen ook de situaties in Oost-DRC, Mozambique en Oekraïne. Minister Hoekstra sprak daarbij waardering uit voor het feit dat Rwanda de Russische agressie veroordeelt, waarbij Minister Biruta onderstreepte dat die opstelling voor Rwanda een principekwestie is. Minister Hoekstra sprak ook waardering uit voor de Rwandese inzet voor gendergelijkheid.

Minister Hoekstra sprak tevens met de Nigerijnse Minister van Buitenlandse Zaken Massaoudou. In het gesprek bevestigden beide Ministers de wens om de bilaterale relatie verder te versterken. Minister Hoekstra onderkende de immense uitdagingen waar Niger voor staat, en noemde dat KNL nauw samenwerkt met EU-partners om te zien op welke manier Niger nog meer ondersteund kan worden bij de toegenomen uitdagingen. Daarnaast bedankte Minister Hoekstra Niger voor de uitstekende migratiesamenwerking en gingen beide Ministers dieper in op de regionale uitdagingen in de Sahel en het belang van een geïntegreerde benadering tussen veiligheid, humanitaire hulp en ontwikkelingsamenwerking.

In het gesprek met Achim Steiner, de administrator van het VN Ontwikkelingsprogramma (UNDP), onderstreepten Minister Schreinemacher en UNDP de goede samenwerking op de brede SDG-agenda en spraken af zo snel mogelijk bilateraal een strategische beleidsdialog op te zetten om de samenwerking op hoog niveau verder te verdiepen. Minister Schreinemacher informeerde onder meer naar de rol van UNDP bij de wederopbouw van Oekraïne en binnen VN-hervormingen, waarbij KNL belangrijke rollen voor UNDP ziet. Ook riep de Minister UNDP op actie te ondernemen om de donorbasis te verbreden en meer in te zetten op innovatieve partnerschappen, nu wereldwijd de financiering voor het VN-systeem onder druk staat.

Met het bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden (UN OCHA) besprak Minister Schreinemacher de graanddeal in Oekraïne. De Minister uitte waardering voor de inzet van de VN bij de totstandkoming van de «*Black Sea Grain Deal*» waarmee de export van graan en landbouwproducten uit een aantal Oekraïense havens mogelijk werd gemaakt. Ook complimenteerde de Minister de VN met het belangrijke werk dat in onder meer Oekraïne, Jemen, Afghanistan en de Hoorn van Afrika wordt verricht en benadrukte hierbij het belang van humanitaire toegang. De Minister stond eveneens stil bij de toenemende humanitaire noden en de noodzaak te investeren in het voorkomen of temperen van humanitaire crises middels een brede aanpak van de grondoorzaken.

In het gesprek met Maleisië benadrukte Minister-President Rutte de sterke handelsrelaties tussen KNL en Maleisië en de goede samenwerking om gerechtigheid te bereiken voor de slachtoffers en nabestaanden van de MH17-ramp. Maleisië sprak waardering uit voor de relatie en de KNL kennis op water- en landbouwtechnologie en de overdracht van expertise in *disaster risk reduction*. Minister-President Rutte vroeg naar de voortgang in de zaak van Ivana Smit en vroeg Maleisië toegang te geven aan en samen te werken met Nederlandse autoriteiten. Ten slotte werd er stilgestaan bij de zorgen omtrent de Russische invasie in Oekraïne.

In gesprek met Vietnamese vicepremier Bing Minh sprak Minister-President Rutte over het belang van kennisuitwisseling over kustversterking, de economische situatie in China en de wederkerige steun voor elkaars kandidaturen voor de VN-Mensenrechtenraad. Minister-President Rutte noemde tevens het belang van naleving van internationaal recht in de Zuid-Chinese Zee.

Minister-President Rutte en de premier van Mozambique Maleiane stonden in hun gesprek beide stil bij de situatie in Cabo Delgado. Om terugkeer van de ontheemde bevolking aan te moedigen werkte Mozambique aan rehabilitatie van scholen, infrastructuur en economische ontwikkeling. Ook werd internationale steun aan de Mozambikaanse overheid besproken en kwam de oorlog in Oekraïne ter sprake. Maleiane onderstreepte het belang van multilateralisme en de rol van internationale diplomatie bij het oplossen van het conflict.

Tenslotte nam Minister-President Rutte deel aan een bijeenkomst met partijen uit het Nederlandse bedrijfsleven die actief zijn in de Verenigde Staten. Hij sprak hier met aanwezigen over de uitdagingen en kansen op de Amerikaanse markt, en over de impact van huidige economische, maatschappelijke en sociale uitdagingen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher